

LECȚIA 2

DOMENII PROFESIONALE SPECIFICE ÎN PLAN LOCAL SAU ÎN DIFERITE ZONE GEOGRAFICE

În multe zone ale lumii, specializarea muncii a apărut ca o necesitate și a condus la crearea, în urmă cu peste 1000 de ani, a primelor asociații meșteșugărești pe domenii profesionale. Eficientizarea muncii și creșterea calității produselor au venit ca rezultate imediate, iar angajații s-au diferențiat încă de atunci prin nivelul lor de pregătire, gradul de perfecționare și calitatea muncii prestate.

Analiza domeniilor profesionale presupune cunoașterea unor termeni specifici, pe care îi definim în continuare.

- Prin **domeniu profesional** se înțelege un sector sau o ramură de activitate economică, respectiv un sector al unei discipline științifice sau artistice.
- **Profesia** este o specialitate obținută prin studii, un complex de cunoștințe și deprinderi care definesc pregătirea și competențele unei persoane.
- **Ocupația** este activitatea utilă, aducătoare de venit, pe care o desfășoară o persoană într-o unitate economico-socială și care constituie pentru aceasta o sursă de venit. Ocupația poate fi exprimată uneori și prin funcția sau calificarea profesională a persoanei respective. Ocupațiile diferă, de la ocupații nonprofesionale (culegător de căpșuni), care nu necesită pregătirea printr-o școală, la ocupații înalt profesionalizate (broker de asigurări, auditor, judecător). Semnificația distinctă a termenilor **profesie** și **ocupație** este dată de diferența dintre specializarea consemnată pe diploma unui absolvent al unei forme de învățământ și activitatea pe care acesta o practică efectiv pentru a obține venituri.
- **Familia ocupațională** reprezintă un grup de ocupații, profesii sau meserii, înrudite sau nu între ele, practicate în același domeniu profesional sau economic, pentru care pregătirea prin școală este comună.
- **Meseria** sau **calificarea** reprezintă un complex de cunoștințe teoretice și practice obținute prin școlarizare și prin stagii de practică, ce îi permit celui care le posedă să exercite anumite operații de transformare și de prelucrare a obiectelor muncii sau să presteze anumite servicii.
- **Funcția** este activitatea desfășurată de o persoană într-o ierarhie de conducere sau de execuție (manager, director, șef de departament, ministru).
- **Mobilitatea ocupațională**. Oamenii își pot schimba domiciliul din multe motive: familiale, de sănătate, politice, pentru studii sau din motive economice. Motivele economice se referă îndeosebi la posibilitatea de a munci pentru a obține un câștig superior celui din locul de origine sau de a găsi o ocupație mai potrivită pentru pregătirea, abilitățile și dorințele individului. Pe piața muncii, angajații își pot schimba locul de muncă, ocupația, calificarea sau chiar profesia. Trecerea de la o astfel de categorie la alta, cu sau fără necesitatea recalificării, generează fenomenul de **mobilitate ocupațională** pe piața muncii.

Bine de știut!

- În diverse domenii profesionale, ocupațiile și profesiile pot coincide sau nu, așa cum se poate vedea în exemplele de mai jos.

Profesia coincide cu ocupația profesie / ocupație

inginer informatician / inginer informatician
tehnician dentar / tehnician dentar
electromecanic nave / electromecanic nave

Profesia nu coincide cu ocupația profesie / ocupație

inginer informatician / reprezentant birou *Resurse umane*
tehnician dentar / responsabil vânzări materiale dentare
electromecanic nave / maestru instructor

Exemplu:

ocupație – profesor
funcție – director
meserie/calificare – inginer
profesie – inginer mecanic

În România, la nivelul celor opt regiuni geografice de dezvoltare economică (fig. 1), se pot diferenția mai multe tipuri de structuri ale societății, ale populației, ale pieței muncii, dar și ale resurselor economice.

Info PLUS

- Regiunile de dezvoltare economică au fost create în anul 1998, cu scopul de a facilita dezvoltarea coordonată a diferitelor zone ale țării și de a oferi o mai bună gestionare a fondurilor primite de la UE în perioada de dinaintea aderării României la Uniunea Europeană.

Regiunea de dezvoltare economică este un sistem statistic, fără statut administrativ, care include un teritoriu geografic și componentele sale economice, culturale sau sociale. Datele statistice specifice unei astfel de regiuni (referitoare la evoluțiile demografice, ale pieței muncii, parteneriate etc.) stau la baza derulării unor proiecte europene.

Regiunile de dezvoltare economică ale României au următoarele particularități:

- (1) **REGIUNEA NORD-EST:** parcuri industriale, silvicultură și prelucrarea lemnului, agricultură, zootehnie.
- (2) **REGIUNEA SUD-EST:** resurse ale subsolului și cultura cerealelor, a legumelor, a plantelor tehnice, a viței-de-vie, a pomilor fructiferi, prelucrarea lemnului și a sticlei.
- (3) **REGIUNEA SUD-MUNTENIA:** potențial turistic, industrie, întinse suprafețe agricole, specializate în culturi cerealiere.
- (4) **REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA:** resurse forestiere, resurse ale solului, resurse energetice, industrie petrochimică, metalurgică, textilă, materiale de construcție.
- (5) **REGIUNEA VEST:** parcuri industriale, tipuri diverse de turism (balnear, cultural, religios, gastronomic, sportiv).
- (6) **REGIUNEA NORD-VEST:** potențial turistic apreciabil.
- (7) **REGIUNEA CENTRU:** potențial turistic, parcuri industriale, agricultură specifică.
- (8) **REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV:** industrie, agricultură, servicii.

Câteva dintre particularitățile acestor regiuni se referă și la unele domenii profesionale sau chiar la unele meserii locale, tradiționale, cum sunt olarii din Horezu (fig. 2) sau din Marginea, creatorii de costume populare dintr-o serie de zone rurale, pictorii ouălor tradiționale de Paști din Bucovina, creatorii crucilor din Cimitirul de la Săpânța, ai măștilor din zona Moldovei, a Bucovinei, a Banatului sau a Maramureșului, producătorii unor sortimente gastronomice locale etc.

Fig. 1. Regiunile de dezvoltare economică ale României

Fig. 2. Ceramică tradițională de Horezu

Fig. 3. Meșter popular realizând un obiect din lemn

Fig. 4. Biserică de lemn maramureșeană

Bine de știut!

- Principalele domenii și familii ocupaționale din țara noastră pot fi identificate în *Clasificarea ocupațiilor din România – COR*, *Registrul național al calificărilor* și *Nomenclatorul calificărilor profesionale*.

Există, de asemenea, meserii specifice zonelor împădurite din regiunile nordice sau centrale. Printre acestea se numără *sculptorii în lemn* (fig. 3), creatori de diferite obiecte tradiționale (porți, mobilier interior, ustensile casnice pentru pregătirea mâncării, pentru tors sau țesut etc.) și *constructorii de biserici de lemn din Maramureș* – fig. 4).

Atelierul aplicațiilor

Alege una dintre meseriile tradiționale prezentate în lecție și caută informații despre aceasta pe internet. Indică apoi, pe harta României, zona în care este practică această meserie și arată care sunt beneficiile ei din punct de vedere istoric, geografic, economic și cultural.

Meserii specifice câtorva domenii economice

Agricultură: *agricultor, horticultor, mecanic agricol, agronom, morar etc.*

Industrie extractivă (a petrolului și a gazelor naturale): *operator în extracția, tratarea și transportul țițeiului și gazelor naturale, sondor-foraj, operator lucrări speciale sonde etc.*

Energie electrică: *electrician exploatare joasă tensiune, electrician constructor, operator instalații de termoficare, electrician centrale electrice, electromecanic, termoelectrician, mecanic de turbine, electrician de rețele electrice etc.*

Silvicultură: *pădurar, silvicultor, agent ecolog, tăietor de lemne, operator la fabricarea cherestelei etc.*

Turism: *lucrător hotelier, ospătar, cofetar-patiser, bucătar, recepționar, cameristă, barman etc.*

Mecanica și tehnologia materialelor: *strungar, operator pe mașini-unelte cu comandă numerică etc.*

Electronică: *tehnician din stațiile de emisie radio-tv, electronist montator subansamble și echipamente electronice etc.*

Construcții și lucrări publice: *zidar, tehnician topo-cadastru, proiectant de structuri etc.*

Chimie industrială: *operator chimist, operator în industria de medicamente și produse cosmetice, operator în industria țițeiului și petrochimiei etc.*

Industrie alimentară: *brutar-patiser-preparator produse făinoase, operator în industria zahărului, operator în industria uleiurilor, operator la fabricarea mezelurilor, pasteurizator produse lactate etc.*

Fabricare a produselor din lemn: tâmplar, dulgher, operator la fabricarea cherestelei etc.

Comerț și servicii: vânzător, comerciant, agent de vânzări, recepționar-distribuitor etc.

Servicii: frizer, coafor, manichiurist-pedichiurist, cosmetician, stilist etc.

Meserii și profesii noi: baby-sitter, broker, asistent manager, specialist în relații publice, evaluator imobiliar etc.

În orice firmă sau instituție, sarcinile și atribuțiile fiecărui angajat, indiferent de gradul său de pregătire sau de funcție, sunt specificate în fișa postului.

Standardul de performanță măsoară un aspect al activității desfășurate în cadrul unui post și vizează fie obținerea unui rezultat concret (volum de produse, calitatea acestora ș.a.), fie un anumit comportament al angajatului pe acel post (relațiile cu colegii, prezența la lucru, disciplina etc.).

Fișa postului este documentul care precizează sarcinile și responsabilitățile ce-i revin titularului locului de muncă, condițiile de lucru, standardele de performanță, modalitatea de recompensare, precum și caracteristicile personale necesare angajatului pentru îndeplinirea cerințelor postului sau a locului de muncă.

Organizația, angajatorul sau antreprenorul au ca obiectiv primordial obținerea calității și a eficienței în muncă. Dacă prestația unui singur angajat influențează în mod cert calitatea produsului sau a serviciului, la scara întregii organizații discutăm și despre relațiile dintre angajații care trebuie să obțină calitate.

Pentru o bună înțelegere a sarcinilor de lucru și a modului de comunicare la nivelul unui angajator se utilizează **Fișa postului**, un document important, prin care sunt făcute cunoscute tuturor, responsabilitățile și relațiile dintre compartimente și posturi.

Fișa postului determină **relațiile de muncă** dintre angajați și angajatori. Participanții la raporturile de muncă se informează și se consultă reciproc, în condițiile legii și ale *contractelor de muncă*. Relațiile de muncă sunt reglementate de **Codul muncii**.

Mă verific!

- Care este diferența dintre ocupație și profesie?
- Prezintă exemple de domenii profesionale din zona geografică în care locuiești.

Dicționar

Codul muncii – actul normativ care reunește normele referitoare la raporturile de muncă între o persoană fizică sau juridică, *angajator*, și o persoană fizică, *salariat*.

contract de muncă – document prin intermediul căruia o persoană fizică, numită *angajat*, se angajează să efectueze lucrări sau servicii pentru o persoană fizică sau juridică, numită *angajator*, contra unei remunerații prestabilite.

Pentru portofoliul tău

Alege-ți un domeniu profesional preferat de tine, selectează o meserie pe care te gândești să o practici după absolvirea studiilor și alcătuiește un eseu referitor la importanța **calității muncii** pentru: *angajat, angajator, comunitate*.

Comentați în clasă exemplele alese.